

מרובה פרק שביעי בבא קמא

עד כאן לא פליגי ר' אלעא ור' חנינא: אבל לענין שלומי כגון כפל לר' אלעא ור' יהי לר' חנינא אי"נ ביוקרא חולא כלא שינוי דכולי עלמא כדמעיקרא משלם דקמני כעין שגנב: לימא סיטוי סיובסא דרב. דאמר לעיל ופיה. כשעת העמדה בדין כשהחלה וכו"ס כשהוקרה להם אפי' קרן מחייב ליה רב כי השתא דהא כרבה ס"ל דלמר [שם] תברה או שמהיה משלם ד':

עלאים כדמעיקרא. כלומר נא לשלם עלאים כדמעיקרא כגי דעלה נגב ועלה משלם: שינוי קונה. היכא דשני להו קניה פשיטא ליה דמדאורייתא ודאי וכו' מיהר לא כפי כפי לאהדרינהו כעניניהו אללא דמיס משלם כגון זמר ועשאו נגדים דהא כתיבא כדדלא ותינינא כי' אללא יאוש משפקא ליה הא דלמור רבנן קני אי דאורייתא אי דרבנן: לא הפסיקו ליטנו לו. לראשית הגז לכהן: עד שזכעו פטור. מראשית הגז דקריה כשניו ואפילו דמיס לא משלם דלון כהן יכול להזמינו בדין ידכול לומר לאהר אמננו אבל קודם שזכעו מ"י שחטפו וזה נו: יאוש. שמהיאשו כעבליס אמור רבנן דנקי ודיו אם משלם דמיו: מולא אבדה לאו כיון דמייאש ליה מרה מקמי דסיפוי לידיה קני לה. אם נמייאשו כעבליס קודם שמהיאש זה קנה דמניא באלו מציאות (ב"מ דף ק"ב): מנין לאכזיה ששטפה נהר הואיל ונמייאשו העבליס שהיא מותרת מ"ל"ס) אשר האבד ממנו שאבדה ממנו ומלמיה לשאר בני אדם יתנה זו אלמלא קני והכא בגוילה דלמי לידיה מקמי יאוש והדר יאיוש כגי ליה דמיס: משום סקסא השכים. שלא יהא לרין לחור ולטרות אחר הגוילה עממה: אינו קונה. והיא עלמיה ישלם: אומר

תורה אור השלם

1. והיה כי יקטף ואשם הרשיב את הגולה אשר נזל או את העשק אשר יקטף או את הפקדון אשר יפקד אחר או את האבדה אשר יקטף: ויקרא כי כג

הגרות הב"ב

(א) הו"פ ד"ה ה"ס כי (ב) דמיס הא"י ה"ס ב"ל: (ג) באר דרבננה כי דאמנן כי (ד) ב"ל: (ה) דמיס דמשא עמלמא הוא דלמיה ב"ל: (ו) ד"ה לא סי. לאון ראשון וכו' וכו' ב"ל: (ז) ד"ה מולא כי דלמך כלא מציאות כי וכו' דמייאשו כעבליס כפי לן יאוש משא חלוד ממנו: (ח) ד"ה כיון כי אינו הספק נמור ב"ל:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה עד שזכעו וכו' כי שחטפו וזה נהו עין חו"פ כ"מ דף ו פ"ה ד"ה והא ה"כ:

הגרות מהר"ב

רנשבורג

[א] ג' ו"ה הכיני ג'ם ג'ם ל"ה ק"ה. הא דלא קאמר דלמח לאמנן אפרה מרה ואפי' הא על אמו מלקמן דף ע"ב מתוך כשרות מותרים בן זיון הקאריס כ"ס דף ו פ"ה דלמך לא ח"לנריך דנפקא מן מ"ס תוספתא חובבין מפריות עב"ל ועין לקמן דף ע"ב חו"פ ד"ה אמנן וכו' וגם כ"מ דף לא פ"ה חו"פ ד"ה אמנן:

מוסף רש"י

הגורל עצים ב"י משלם כשעת הגוילה. דמי עלים ואמר ואין חייב להחזיר לו כלום דקי' כשני דקמני צד וכו' חמורה. לא הספיק ליהנו לו עד שזכעו. יתשלם זה. פטור. דקמני כשני, דהוא ליה דמיון משנת הנהא או שאלמן (וחזיר פ"ה) וזמנים נמי לא משלם ללא גול מבור הול. דלא תע"ל ליה (רמב"ם ג'כ).

הם ולא ולדותיהם. משמע הכא דעפי מתכנר לאסור חטין ועשאן סולא יותר מולדותיהם ותימה דכ"ל כל הללמס (פ"ו דף מ. וס' ד"ה ה"כ) משמע איפכא גבי ים שינוי לעבד או לא דכעי למימר דמשמחיה לחטין קמחן מותר למנחות ואע"ג דלמרינן בעיבור ולבסוף נרבעו דכרי הכל אסורים להם מעיקרא כהמה והשתא כהמה (ב) וכנא הוא לאחדיה כהמה הכל מעיקרא חטין והשתא קמח ואין לומר דהא דשרינן ולד אהני היינו כעמון לה וח"כ עיברה דהא משמע כ"ל האסורין (תמורה) דף ל: וס' ד"ה דמיס) דדומיא דולד (ג) הנרבעת שרינן ולד אהני וי"ל דהתם ודאי ים להחזיר יותר חטין ששחנה שנגעה סולא מולד נרבעת דהיא וולדה נרבעו (ד) וכנא בעלמא דאחדיה כהמה אללא גבי אמנן עיקר דעמה משום קמח וגבי כהמה עיקר דעמה אפרה ולא אולד:

הם ולא ולדותיהם הוא דאתא ובית הלל תרתי שמעית מינה הם ולא שינויהם א"הם ולא ולדותיהם א' ובית הלל הכתיב גם גם לבית הלל קשיא עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר שינוי קונה ומ"ם אין שינוי קונה אבל לענין שלומי כ"ע כדמעיקרא משלם דקמני משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב לימא תיהו תיובתא דרב דאמר רב קרן כעין שגנב משלם תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כשעת העמדה בדין אומר רבא מלאים כדמעיקרא דמיס כשל עכשו אבד רבה ישינוי קונה כתיבא ותנינא כתיבא ויהשיב את הגולה אשר גול למה ת"ל אשר גול אם כעין שגול יחזיר ואם לאו דמיס בעלמא בעי שלומי תנינא ה"הגורל עצים ועשאן כלים צמר ועשאן בגדים משלם כשעת הגוילה א"נ לא ה"הספיק ליתנו לו עד שזכעו פטור אלמא שינוי קונה יאוש אמרי רבנן דניקני מיהו לא ידעינן איהו דאורייתא אי דרבנן אי דאורייתא מיד דהיה אמוצא אבידה מוצא אבידה לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי דיתיה לידיה קני ליה האי גמי כיון דמייאש מרה קני ליה אלמא קני או דלמא לא דמיא לאבידה אבידה הוא רבי אתאי לידיה בהתירא אתאי לידיה אבל האי כיון דבאיסורא אתאי לידיה מדרבנן הוא דאמור רבנן ניקני מופני תקנת השבים ורב יוסף אמר יאוש אינו קונה ואפילו מדרבנן: איתבייה רב יוסף לרבה ג'גול חמץ ועבר עליו הפסח אומר

מלאים כדמעיקרא. נראה לר"י דה"פ דלענין טלה ועשה חיל או כחשה ומתפטמה או איפכא לשלם כפל גמי וכן ד' וה' כדמעיקרא כמו קרן אללא דמיס דהיינו יוקרא חולא כשל עכשו ששמן אותו טלה של שעת גניבה לפי גדלותו או קטנותו שהיה כשעת גניבה לפי יוקרא חולא דהשתא ועממא דעלמא משום דל"ל מורא גנבי ממך והוא הדין כחשה והשמינה דל"ל שמינה גנבי ממך אללא לגבי דמיס אין שייך למימר יוקרא גנבי מינך וכלישנא דקרא גמי גוף אלא ויבקר מזכרים כפסוק ודכ"י מינה (לקמן דף סו:) שאם גנב שור שזה מנה לא ישלם חממו י' נגידים דכמיזי תמחו דמשמע תחת גוף השור ומשום דלשון גוף השור מוכר כפסוק משום הכי אמרינן עלאים כדמעיקרא ומכירה אללא דמיס שכל עיקרם מלאים כשומת ב"ד וגם אין מוכרין כפסוק כנדה הוא דמוקמינן ביה לחייב לקרן דוקא כעין שגנב ולא ד' וה' אללא כשעת העמדה בדין שבי"ד שמין אותה באותה שעה ור"ת מפרש דלון חילוק בין עלאים ליוקרא חולא והי"פ עלאים שדבר כהן הנרייתא דהיינו טלה ועשה חיל ששכענו לנעולותא כדמעיקרא וה"ה ביוקרא חולא דמעיקרא שוין וזחא ולבסוף ארבעה דהיינו כדמעיקרא ולהתמיר על ד' וה' לא אמר רב דמיס פ"י דמיס דליירי בהו רב כגון דמעיקרא שיש ארבעה ולבסוף שיש וזחא דנשתא לגרעיותא כהיא קאמר רב כשל עכשו וה"ה בטלמא דהו כשל עכשו והא דלמור לעיל שמינה והכחשה כעין שגנב ל"ל דוקא בהכחשה בדיים:

לא הספיק ליתנו עד שזכעו פטור. אפי' כשגזו שיעור חמשה רחילות יחד שחל עליו חיוב ראשית הגז פטור כשזכעו כדאשכחן בר"ש הגורל קמח (לקמן דף ז' וס') גבי פיהה דמנוחה בקמה וכשנשתא למ"ד שינוי קונה פטור וא"ת הא דמייאש התם גזו לראשון וי' וזכעו פטור מאי אריא לראשון לראשון אפי' הכל יחד נמי וי"ל דהתם אפי' זכעו מקמא והניח מקמא פטור אפי' מה שלא זכעו של חל עליו חיוב ראשית הגז כיון שאין מוצרף אללא כלא שגזו כשיעור מחילה ונחמייב לכהן דוקא זכעו כולו פטור אללא הניח מקמא מה שהניח חייב אפי' שאין בו שיעור שכנגד נחמייב:

עד שזכעו. אין לפרש שזכעו חלקו של כהן מה שהפריש לו מן הגזיה ללא שיכא ביה הפרשה כמו גבי חרומה דהפרשה שיכא ביה (א) אללא הפרשת ראשית הגז אין כלום מה שפריש לנד אחד וכו'אלו לא הפרישו: מוצא אבידה יאו כיון דרייא"ס ברה מינה בו. אורי"י דנפקא לן דיאוש קונה באכזיה מהא דלמר באלו מציאות (ב"מ דף ס. וס') מה שמלה מיוחדת שיש לה סימניו ויש לה חובביים פ"י ע"י שיש לה סימניו יש לה מוכריים שאין הנבעלים מתיאשין כיון שיש בהם סימן ולא כמו שפ"ה שם שיש לה חובביין שאינה של הפקר דשמלה דבר הנעשה בידי אדם הוא דהא ל"ל קרא להכי פשיטא דשל הפקר פטור דלמי ישיב וקשה לר"ת למ"ד סימניו לאו דאורייתא א"כ בין בדבר שיש בו סימן בין בדבר שאין בו סימן אין מחזיר לנבעלים מן המורה אללא ע"י עדים ואי מתיאש מדבר שאין בו סימן כך מתיאש מדבר שיש בו סימן דזה וזה אין מחזיר לנבעלים אללא ע"י עדים וא"כ לא יחזיר אבידה לעולם ומיך דלע"ג דסימן לאו דאורייתא ואין מחזיר כ"א בעדים מ"מ אין מתיאש מדבר שיש בו סימן ששאל לגבי אדם ראיסת עולית שלי שאבדתי שהיה בו כן וכן סימניו אללא כשאין בה סימניו מתיאש שאין יודע מה לשאלו ואין סבור למנוא עדים לעולם וא"ת א"כ מה דוחק לגמרי התם למ"ד סימניו לאו דאורייתא כמי נסבא הא איכא למימר דלא נקט סימן אללא לומר דע"י כך יש לה חובביין וי"ל דאי לאו דסימניו דאורייתא לא היה לו כלל להזכירם ולא הוה ליה למימר טפי אללא מה שמלה מיוחדת שיש לה מוכריים וממילא ידעינן דמשום סימנים הוא: ה"כא גמי כיון דרייא"ס בו. אע"פ שאין מועיל באכזיה בתר דלמי לידיה כדקאמר ללא כיון דמייאש מרה מיהו מקמי דלמי לידיה קני ליה וכדאמר באלו מציאות (ב"מ דף ס' וס') כדדיא מ"מ בעי למילף שפיר דיאוש קני בגול בתר דלמי לידיה דנמציאה נמי נהי שלא היה קונה לענין זה שלא יטרך להשיב ולהפטר לגמרי הואיל וכבר נחמייב בהשגה מ"מ היה קונה לענין זה שלא יחמייב לשלם כי אם דמיס כמו לגבי גול:

כיון דבאיסורא אתי לידיה. מכאן משמע שישלם (א) אין בהפקר גמור דל"כ אפי' בתר דאתא לידיה באיסורא יוכל לקנות מן ההפקר והא דאמר בהשולא (ועין דף ע"ג) (א) נמייאשמי מפלוני עבדי דלא בעי גט שחרור אי אמרי' המפקיר עבדו יאל למירות ואין לרין גט שחרור לא משום דכי מתיאש הרי הוא מפקירו דאי יאוש הוי הפקר א"כ אפי' אתא לידיה באיסורא כיון שמתקיר וזה כהן אללא התם היינו טעמא דכי היכי דבהפקר אין לרין גט שחרור לפי שאין רשות לרבו עליו ה"ג כשנמייאש אין לרבו רשות עליו: אילימא

ב"ח א מ"י פ"ד מה"ל
אשורי מונח הלכה
ד' סנה לאין שפ"ו:
ב"ב ב מ"י פ"ה ה"ה:
גניבה הלכה כי ופ"י
מה"ל גיילה הלכה כי פ"ה
שפ"ו ט"א תושיב"ס ח"מ ס"י
ש"ג ספ"ק א ופ"י ש"ג ספ"ק
ד ופ"י ש"ג ספ"ק א:
ל ב מ"י פ"ה מה"ל גניבה
הלכה כי ופ"י מה"ל:
גיילה הלכה כי ופ"ה ש"ג
תושיב"ס ח"מ ס"י ש"ג ספ"ק
כ ופ"י ש"ג ספ"ק א (כ)
ופ"י ע"ב וכו' ר"ב ס"י
ש"ג: